

Bijlage 1 bij besluit DRZ/09/856/BvdB/SM, d.d. 24-02-2009

**380KV-STATION OUDE SCHIP EN HOOGSPANNINGSLEIDING
INHOUDELIJKE OVERWEGINGEN**

DE AANVRAAG

De aanvraag betreft de oprichting en het in gebruik hebben van een 380 kV-schakelstation met bovengrondse hoogspanningslijnen aan masten in de Oostlob van de Eemshaven. Het betreffende gebied ligt aan de rand van het Natura 2000-gebied 'Waddenzee'. Er wordt verzocht om een vergunning op basis van de Nb-wet 1998 voor onbepaalde tijd.

Belang

Het belang van de aanvrager ligt in het helpen realiseren van de stroomdistributie ten behoeve van nieuwe initiatieven in de Eemshaven en de omgeving. Hieronder worden onder andere verstaan de toekomstige aanlandingen van stroomkabels via de zee, het ontwikkelen van windmolenparken in de Noordzee, de ontwikkelingen inzake decentrale opwekking van stroom in de nabijheid van de Eemshaven en de realisatie van nieuwe elektriciteitscentrales.

Huidige situatie

Het 380 KV schakelstation en de bovengrondse hoogspanningslijnen zullen worden gerealiseerd in de zogenaamde Oostlob van de Eemshaven. Er is sprake van een nieuwe situatie daar het betreffende gebied op dit moment nog grotendeels onbebouwd is. Er zijn door mij wel vergunningen verleend voor het realiseren en in gebruik hebben van een tweetal elektriciteitscentrales.

Opzet en omvang van het voornemen

Vanaf de te bouwen elektriciteitscentrale van NUON en de te bouwen elektriciteitscentrale van RWE zullen bovengrondse hoogspanningslijnen gaan lopen naar een nieuw te realiseren 380 KV-schakelstation. Vanaf dit schakelstation zal vervolgens een bovengrondse leiding worden gerealiseerd naar het reeds aanwezige transformatorstation. Het schakelstation en de bovengrondse hoogspanningslijnen tussen het schakelstation en het transformatorstation zullen in elk geval gerealiseerd worden. De bovengrondse hoogspanningslijnen tussen de toekomstige centrales van RWE en NUON en het schakelstation zullen alleen worden gerealiseerd indien de betreffende centrales ook daadwerkelijk worden opgericht. Per mast zal 4m² oppervlak in beslag worden genomen. Er komen 16 masten. Dit betekent een totaal oppervlak van 64 m². Door het schakelstation zal circa 3 hectare oppervlak in gebruik worden genomen.

WETTELIJK KADER

Beschermde natuurmonumenten

Artikel 60, lid 1 en lid 2, van de Nb-wet '98 bepaalt dat besluiten welke genomen zijn op basis van de Nb-wet '67 (waaronder o.a. het besluit tot aanwijzing van de natuurmonumenten 'Waddenzee-I', 'Waddenzee II' en 'Kwelders langs de noordkust van Groningen' en 'Dollard') gelden als besluiten welke genomen zijn op basis van artikel 10 van de Nb-wet '98 (besluiten ter aanwijzing van beschermde natuurmonumenten).

Artikel 10, lid 1, van de Nb-wet 1998 bepaalt dat de minister van LNV bij besluit een natuurmonument kan aanwijzen als beschermd natuurmonument.

Artikel 10a, lid 1, van de Nb-wet 1998 bepaalt dat de minister van LNV gebieden aanwijst ter uitvoering van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Lid 3 van dit artikel stelt dat de instandhoudingsdoelstelling van deze gebieden mede betrekking kan hebben op doelstellingen ten aanzien van het behoud, het herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied, anders dan vereist ingevolge de Vogel- en Habitatrichtlijn.

Artikel V, lid 1, van de Wet van 20 januari 2005 tot wijziging van de Nb-wet 1998 in verband met Europeesrechtelijke verplichtingen bepaalt dat de besluiten van de minister van LNV houdende de aanwijzing van gebieden ter uitvoering van de Vogelrichtlijn gelden als besluiten bedoeld in artikel 10a van de Nb-wet 1998. Een besluit houdende de aanwijzing van een natuurmonument als bedoeld in artikel 10 van de Nb-wet 1998 vervalt volgens artikel V, lid 2 met ingang van het tijdstip waarop de wijzigingswet in werking treedt in de gevallen waarin dat beschermd natuurmonument geheel of gedeeltelijk deel uitmaakt van een gebied als bedoeld in artikel V, lid 1. Artikel 15a, lid 3, van de Nb-wet 1998, is van overeenkomstige toepassing, dus heeft de instandhoudingsdoelstelling

van het Vogelrichtlijngebied mede betrekking op de doelstellingen ten aanzien van behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in het vervallen aanwijzingsbesluit.

Natura 2000-gebieden

Artikel 19d, lid 1, van de Nb-wet 1998 bepaalt dat het verboden is zonder vergunning, of in strijd met aan een dergelijke vergunning verbonden voorschriften of beperkingen, projecten of andere handelingen te realiseren c.q. te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of handelingen die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

Artikel 19e, sub a en sub b, van de Nb-wet 1998 bepaalt dat GS c.q. de minister van LNV bij het verlenen van een vergunning op basis van artikel 19d, lid 1, van de Nb-wet 1998 rekening houden met:

- de gevolgen die een project of andere handeling, waarop de vergunningaanvraag betrekking heeft, gelet op de instandhoudingsdoelstelling kan hebben voor een op grond van artikel 10a, lid 1, van de Nb-wet 1998 aangewezen gebied of het gebied waarvan de aanwijzing als zodanig in overweging is genomen als bedoeld in artikel 12, lid 3, van de Nb-wet 1998 en
- met een op grond van artikel 19a of artikel 19b, van de Nb-wet 1998, vastgesteld beheersplan.

Uit artikel 19f, lid 1, van de Nb-wet 1998 volgt dat voor nieuwe projecten of andere handelingen die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Vogel- en/of Habitatrichtlijngebied, maar die afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of handelingen significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, de initiatiefnemer een passende beoordeling opstelt.

Conform artikel 19g, lid 1, van de Nb-wet 1998 kan een vergunning slechts worden verleend indien het bevoegd gezag uit de passende beoordeling zich ervan heeft verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied c.q. de desbetreffende gebieden niet aangetast zullen worden.

Lid 2 bepaalt dat, in afwijking van het eerste lid, bij ontstentenis van alternatieve oplossingen voor een project of handeling gedeputeerde staten ten aanzien van aangewezen gebieden, bedoeld in artikel 10a, eerste lid, en gebieden waarvan de aanwijzing als zodanig in overweging is genomen als bedoeld in artikel 12, derde lid, waar geen prioritair type natuurlijke habitat of prioritaire soort voorkomt, een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, voor het realiseren of verrichten van het desbetreffende project of de desbetreffende handeling, slechts verleend kan worden om dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard.

Artikel 19h, lid 1, van de Nb-wet 1998 bepaalt dat, indien een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, om dwingende redenen van groot openbaar belang wordt verleend voor het realiseren of verrichten van projecten of handelingen, waarvan niet met zekerheid vaststaat dat die projecten of handelingen de natuurlijke kenmerken van het op grond van artikel 10a, eerste lid, aangewezen gebied of een gebied waarvan de aanwijzing als zodanig in overweging is genomen als bedoeld in artikel 12, derde lid, niet aantasten, gedeputeerde staten aan die vergunning in ieder geval een voorschrift verbinden inhoudende de verplichting compenserende maatregelen te treffen.

VERGUNNINGPLICHT

De Waddenzee is een gebied dat krachtens de richtlijn inzake het behoud van de Vogelstand (79/409/EEG) door de staatssecretaris van Landbouw is aangewezen als Vogelrichtlijngebied. Het gebied is voorts bij de Europese Commissie aangemeld als Natura 2000-gebied. Op 19 mei 2003 heeft Nederland de Europese Commissie een lijst van 141 van deze Habitatrichtlijngebieden aangeboden. Op 8 december 2004 heeft de Europese Commissie bekend gemaakt dat zij deze lijst heeft vastgesteld.

Ik stel vast dat de oprichting en het in gebruik hebben van een 380kV schakelstation en bovengrondse hoogspanningslijnen en masten in potentie de natuurlijke kenmerken en waarden van het beschermde gebied Waddenzee zouden kunnen aantasten. Daarnaast is in potentie aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied Waddenzee mogelijk.

Derhalve ben ik van mening dat de oprichting en het in gebruik hebben van een 380 kV schakelstation en bovengrondse hoogspanningslijnen en masten als vergunningplichtig onder de Nb-wet 1998 moet worden aangemerkt.

BELEID

Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: de Handreiking)

In de Handreiking wordt het volgende gesteld:

“Als (een deel van) een bestaand beschermd natuurmonument en een Natura 2000-gebied samenvallen, gaan de bestaande, voor het natuurmonument geldende doelstellingen over de bescherming van natuurschoon en natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied over naar het nieuwe Natura 2000-gebied. De status van beschermd natuurmonument komt te vervallen voor het gedeelte van het beschermd natuurmonument dat deel uitmaakt van een Natura 2000-gebied. Wanneer dat gebeurt heeft de instandhoudingsdoelstelling voor dat gedeelte van het Natura 2000-gebied mede betrekking op de doelstellingen voor het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied, zoals bepaald in het vervallen besluit van het beschermde natuurmonument (artikel 15a, lid 3, Nb-wet 1998).”

In dat verband kan opgemerkt worden dat het Natura 2000-gebied ‘Waddenzee’ de gehele voormalige staatsnatuurmonumenten ‘Waddenzee-I, II’, ‘Kwelders langs de noordkust van Groningen’ en ‘Dollard’ omvat. Omwille van inzicht in de wezenlijke kenmerken en waarden waarvoor deze natuurmonumenten zijn aangewezen (deze waarden maken immers sinds de inwerkingtreding van de Nb-wet ‘98 deel uit van het Natura 2000-gebied ‘Waddenzee’) worden deze inhoudelijk meegenomen in de passende beoordeling.

Derde nota PKB Waddenzee (2007)

De vigerende PKB Waddenzee is de Derde Nota Waddenzee (2007). In deze nota is – voorzover relevant in relatie tot de onderhavige vergunningverlening – onder meer het volgende overwogen.

“De hoofddoelstelling voor de Waddenzee is de duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap. Om dit te bereiken is het beleid gericht op de duurzame bescherming en/of een zo natuurlijk mogelijke ontwikkeling van (...) en tevens o.a. op behoud van:

- *de landschappelijke kwaliteiten, met name rust, weidsheid, open horizon en natuurlijkheid inclusief duisternis.*

(...)

Plannen, projecten of handelingen zijn op grond van deze pkb mogelijk, mits zij passen binnen de hoofddoelstelling voor de Waddenzee en de toets van het afwegingskader, zoals vastgelegd in deze pkb, kunnen doorstaan.

(...)

De op grond van deze pkb te beschermen en te behouden waarden en kenmerken vloeien direct voort uit de hoofddoelstelling van deze pkb. Deels betreft het waarden en kenmerken die Nederland op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en Faunawet moet beschermen en behouden. Deels betreft het waarden en kenmerken die het kabinet van dermate groot belang acht dat deze eveneens beschermd en behouden dienen te blijven.

Als algemene kwalitatieve instandhoudingsdoelstelling, voortvloeiend uit de Vogel- en Habitatrichtlijn, is vooruitlopend op definitieve vaststelling daarvan een voorlopige instandhoudingsdoelstelling geformuleerd. (...) Deze in algemene termen en in kwalitatieve bewoordingen geformuleerde instandhoudingsdoelstelling heeft, meer specifiek, betrekking op het in gunstige staat houden van de ecologische vereisten van de (...) genoemde kwalificerende soorten en habitats.

Bij besluitvorming over concrete projecten en activiteiten na totstandkoming of aanvulling van de aanwijzingsbesluiten ingevolge artikel 10a van de Natuurbeschermingswet 1998, moet bij de beoordeling van die projecten en activiteiten uitgegaan worden van de definitieve instandhoudingsdoelstellingen.

*Onder de te beschermen en te behouden waarden en kenmerken worden in deze pkb verstaan:
(...)*

- *biologische processen, waaronder de migratiemogelijkheden van dieren;*
- *gebiedsspecifieke planten- en diersoorten;*
- *fourageer-, broed- en rustgebieden van vogels, de werp-, rust- en zooggebieden van zeezoogdieren (...);*
- *landschappelijke kwaliteiten, met name rust, weidsheid, open horizon en natuurlijkheid inclusief duisternis;*

(...)

Plannen, projecten en handelingen zijn mogelijk mits zij passen binnen de gestelde beleidskaders en doelstellingen voor de Waddenzee, zoals vastgesteld in deze pkb. Voor zover wettelijke regelingen zich er niet tegen verzetten moet met alle (...) genoemde waarden en kenmerken in de afweging van plannen, en projecten en handelingen door het bevoegd gezag rekening gehouden worden. Dit afwegingskader laat onverlet dat ook aan eventuele andere wettelijke eisen moet worden voldaan.

(...)

Plannen, projecten en handelingen dienen de afwegingskaders van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn te doorlopen. Deze zijn nationaal geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet 1998 en de Flora- en Faunawet.

Voor de bescherming van de natuurlijke waarden en kenmerken van de Waddenzee is het afwegingskader van toepassing zoals vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998.

(...)

Voor zover wettelijke regelingen zich er niet tegen verzetten, zal door het bevoegd gezag een zelfde afweging als bij de natuurwaarden moeten worden gemaakt ten aanzien van de (...) genoemde landschappelijke kwaliteiten.

(...)

Het realiseren van de doelstellingen voor de Waddenzee is, met name gezien de ecologische relaties, mede afhankelijk van de ontwikkelingsmogelijkheden die aan de natuur en andere functies geboden (kunnen) worden buiten het pkb-gebied.

(...)

Plannen, projecten of handelingen buiten het pkb-gebied, waarvan op grond van objectieve gegevens niet kan worden uitgesloten dat zij afzonderlijk of in combinatie met andere plannen, projecten of handelingen significante gevolgen hebben voor de, op grond van deze pkb, te beschermen en te behouden waarden en kenmerken van de Waddenzee, dienen aan de hoofddoelstelling van deze pkb te worden getoetst. (...) Bij beleidsvorming voor de met de Waddenzee in verbinding staande watersystemen, zoals bijvoorbeeld de Noordzee, het Rijn- en Eemsstroomgebied, vormt deze pkb een belangrijk gegeven. Deze externe werking zal vooral relevant zijn voor nieuwe en voor uitbreiding of wijziging van bestaande plannen, projecten of handelingen:

(...)

- *aantasting van de kenmerkende open horizon door voorgenomen vestiging van windturbines en hoge permanente bouwwerken in de nabijheid van de Waddenzee"*

Nota Ruimte (2006)

"In zijn algemeenheid is het ruimtelijk beleid voor de VHR-, NB-wet- en EHS- gebieden gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied. De bescherming van de wezenlijke kenmerken en waarden vindt plaats door toepassing van een specifiek afwegingskader, het zogenoemde "nee, tenzij"-regime.

(...)

De wezenlijke kenmerken en waarden zijn de actuele en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen voor het gebied. Het gaat daarbij om: de bij het gebied behorende natuurdoelen en -kwaliteit, geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, de kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte en openheid, de landschapsstructuur en de belevingswaarde."

PASSENDE BEOORDELING

Uit artikel 19f, lid 1, van de Nb-wet 1998 volgt dat voor nieuwe projecten of andere handelingen die niet direct verband houden met of nodig zijn voor het beheer van een Natura 2000-gebied, maar die afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of handelingen significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, de initiatiefnemer een passende beoordeling opstelt.

Artikel 19g, lid 1, van de Nb-wet 1998 stelt dat een vergunning slechts verleend kan worden indien het bevoegd gezag zich er uit de passende beoordeling van verzekerd heeft dat de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied niet zal worden aangetast.

Mogelijk significante gevolgen

Het Europese Hof van Justitie heeft in zijn uitspraak van 7 september 2004 aangegeven dat een passende beoordeling slechts dan achterwege kan worden gelaten indien op grond van objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat uitvoering van de werkzaamheden afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kan hebben voor dat gebied.

Naar mijn mening zijn dergelijke gevolgen, naar de aard van de aangevraagde activiteit, niet op voorhand, op basis van objectieve gegevens, uit te sluiten. Derhalve concludeer ik dat een passende beoordeling conform artikel 19f van de Nb-wet 1998 vereist is.

Een passende beoordeling houdt in dat op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zaken, alle aspecten van een plan of project die op zichzelf of in combinatie met andere plannen of projecten de instandhoudingsdoelstellingen in gevaar kunnen brengen geïnventariseerd moeten worden.

OVERWEGINGEN

Geen beheer, nieuw project

De voorgenomen activiteiten hebben geen direct verband met en zijn niet nodig voor het beheer van het Natura 2000-gebied 'Waddenzee'. De activiteiten zijn voorts nog niet eerder in exact dezelfde vorm beoordeeld in het kader van de Nb-wet 1998.

Passende beoordeling

Zoals reeds hierboven vermeld is een passende beoordeling van de oprichting en het gebruik van het schakelstation en de bovengrondse hoogspanningslijnen nodig om vast te stellen of er significante negatieve effecten op de natuurwaarden van het Natura 2000-gebied 'Waddenzee' zullen optreden.

Looptijd vergunning

Er is een vergunning voor onbepaalde tijd aangevraagd. In verband met de ontwikkelingen in de Eemshaven en de daarmee mogelijk gepaard gaande wijziging van effecten op het Natura 2000-gebied 'Waddenzee' ben ik van oordeel dat de tijdsperiode waarbinnen het schakelstation en de bovengrondse hoogspanningslijnen gerealiseerd worden, gelimiteerd dient te worden. Dit om te voorkomen dat de passende beoordeling niet meer representatief zou zijn voor de situatie ter plekke. Voor het gebruik van het schakelstation en de bovengrondse hoogspanningslijnen wordt wél vergunning voor onbepaalde tijd verleend.

Hieronder volgt mijn beoordeling van de aangeleverde passende beoordeling, de toetsing van de activiteit aan beleid en de conclusies.

ECOLOGIE

Beschermde natuurwaarden

Voor een overzicht van de onder de relevante aanwijzings- en aanmeldingsbesluiten beschermde natuurwaarden verwijs ik naar de passages dienaangaande in de bijgevoegde passende beoordeling alsmede naar de hieromtrent opgenomen informatie op www.minlnv.nl.

Selectie natuurwaarden

Het schakelstation en de bovengrondse hoogspanningslijnen en masten worden buiten het beschermde gebied Waddenzee geplaatst; de effecten betreffen daarom gevallen van externe werking. Effecten op habitattypen kunnen worden uitgesloten omdat de bouwwerken buiten het beschermde gebied geplaatst zullen worden en deze geen fysieke invloed uitoefenen op het beschermde gebied. Effecten van de bouw en het gebruik van het schakelstation en bovengrondse hoogspanningslijnen en masten op habitatsoorten kunnen worden uitgesloten voor de habitatsoorten zeeprik en rivierprik, omdat deze onder water niets zullen merken van de bouw van deze bouwwerken. De habitatsoorten zeeprik, rivierprik en fint zullen daarbij onder water niets merken van de aanwezigheid van de bouwwerken gedurende de gebruiksfase.

Hoewel niet zodanig vermeld in de passende beoordeling is mij gebleken dat heiwerkzaamheden kunnen leiden tot verstoring voor de habitatsoort fint. Deze verstoring kan optreden gedurende de trekperiode die van april tot en met juni plaatsvindt.

De habitatsoort grijze zeehond komt slechts incidenteel voor in deze omgeving. Voor zover er sprake kan zijn van verstoring van de grijze zeehond wordt dit mede beoordeeld bij de te verwachten effecten van de gewone zeehond.

Naar de aard van de aangevraagde activiteit zullen eventuele negatieve effecten zich beperken tot de volgende kenmerken en waarden:

- fint
- gewone zeehond (waarbij de effecten op grijze zeehond eveneens worden meegewogen);
- vogels;
- landschappelijke schoonheid en natuurschoon;
- rust.

De laatste twee kenmerken zijn kenmerken van het voormalig natuurmonument 'Waddenzee-II'.

Effectenanalyse en significantiebeoordeling

In de aangeleverde passende beoordeling worden de hiernavolgende, samengevatte, stellingnames gepresenteerd (en onderbouwd).

Aanlegfase.

Tijdens de bouw van het schakelstation en de masten zal er sprake zijn van tijdelijke aanwezigheid van mensen en materialen. Ten behoeve van de bouw van het schakelstation heeft aanvrager aangegeven dat hiervoor gebruik gemaakt zal worden van het schroeven van palen ten behoeve van de fundering. Tijdens de bouw van de masten zal er geheid worden. Hierdoor kan verstoring door geluid optreden. Uit de aanvraag blijkt dat tijdens de aanleg niet 's nachts wordt gewerkt. Wel zal in het winterseizoen aan het begin en aan het einde van de dag onder kunstlicht gewerkt worden. Deze effecten zijn van tijdelijke aard.

De werkzaamheden vinden plaats buiten het Natura 2000-gebied. Er vindt derhalve geen directe aantasting plaats van habitats. Er is ook geen sprake van indirecte effecten door bijvoorbeeld emissies van milieubelastende stoffen. Dat betekent dat effecten op kwalificerende habitats bij voorbaat uitgesloten kunnen worden. De zeer tijdelijke aanwezigheid van installaties en hoge kranen ten behoeve van de bouw van het schakelstation en masten is niet aan te merken als een effect op de landschappelijke kwaliteiten van het gebied.

Gebruiksfase.

De permanent optredende effecten bestaan uit het verlies van leefgebied en sterfte van vogels door aanvaringen met de draden. Net als bij de aanlegfase is er tijdens het gebruik geen sprake van enige aantasting van kwalificerende habitats.

Het schakelstation zal beperkt verlicht worden. Door aanvrager is daarbij aangegeven dat de buitenverlichting ook uitgevoerd zal worden in de vorm van groene verlichting teneinde onnodige verstoring van het trekgedrag van vogels te voorkomen. De eventuele landschappelijke aantasting vanwege de aanwezigheid van masten en bovengrondse hoogspanningslijnen is aan te merken als een permanent effect.

Effecten op de fint

Mij is gebleken dat de bouw van de masten gepaard zullen gaan met heiwerkzaamheden. Dit kan leiden tot geluidsverstoring voor de fint indien er geheid wordt tijdens de trekperiode (april tot en met juni). Dit is in de passende beoordeling niet beoordeeld. Ik acht deze verstoring echter ongewenst omdat niet kan worden uitgesloten dat hierdoor negatieve gevolgen kunnen optreden voor de instandhoudingsdoelstellingen van de habitatsoort fint. Uit ander onderzoek, gericht op de effecten van heien ten behoeve van de realisatie van windturbines in de Eemshaven, is mij gebleken dat de fint gevoelig is voor onderwatergeluid en dit probeert te mijden. Ook indien de methodiek van gedempt heien wordt toegepast is gebleken dat dit alleen leidt tot beperking van geluidshinder bovengronds. Hierdoor kan in de trekperiode de fint mogelijkverstoord worden omdat de fint dan gehinderd wordt in de trek richting de Eems-Dollard.

Conclusie: Door het beperken van de heiperiode buiten de maanden april tot en met juni zal er geen verstoring kunnen optreden voor de habitatsoort fint. Ik verbind aan deze vergunning een voorschrift waarin de periode van het heien niet mag plaatsvinden gedurende de trekperiode van de fint.

Effecten op de gewone zeehond

Verstoring van rustende gewone zeehonden

Van de verschillende verstoringbronnen veroorzaakt het heien de meeste verstoring. Ten opzichte van de verstoring door de aanwezigheid van mensen en machines is dit maatgevend. Drempelwaarden voor zeehonden zijn niet bekend. Uitgaande van een worst-case benadering is in de passende beoordeling voor deze soort een drempelwaarde van 40 dB(A) gekozen. Dit is een geluidsniveau dat nauwelijks hoger is dan het heersende achtergrondniveau. Berekend is dat de 40 dB(A) contour 2145 meter vanaf de bron ligt. Binnen de 40 dB(A)-verstoringcontour komen slechts zeer incidenteel Grijze zeehonden voor. Gewone Zeehonden worden vaker waargenomen, maar alleen zwemmend. Er zijn geen ligplaatsen gelegen binnen de contour. Dit betekent dat de verstoring van zeehonden zeer beperkt is. De versturende effecten zullen geen negatieve effecten hebben op de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen.

Conclusie: Er zal geen sprake zijn van negatieve effecten van de voorgenomen activiteit op rustende gewone (en grijze) zeehonden. Daarnaast dient echter zekerheid te bestaan dat het Doekegat als geheel passeerbaar blijft voor zwemmende zeehonden. Er dient dan ook door vergunninghouder zekerheid worden gegeven dat de blauwe contour, zoals opgenomen op pagina 22 (afbeelding 4.10) van de Passende beoordeling niet wordt overschreden. De betreffende afbeelding is tevens als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Effecten op vogels.

Effecten op rustende en broedende vogels

In de passende beoordeling wordt voor rustende en broedende vogels het volgende opgemerkt; "Van de verschillende verstoringbronnen veroorzaakt het heien de meeste verstoring. Ten opzichte van de verstoring door de aanwezigheid van mensen en machines is dit maatgevend. Voor vogels zijn drempelwaarden voor geluidsverstoring bekend. Op basis van die gegevens is 45dB(A) een reële drempelwaarde voor vogels van open gebied".

"Berekend is dat de 45 dB(A) contour ten gevolge van het heien op 1440 meter vanaf de bron ligt. Binnen deze 45 dB(A)-contour ligt een hoogwatervluchtplaats (hvp) die door vooral steltlopers wordt gebruikt. Deze hvp ligt in het gebied tussen de toekomstige RWE-centrale en de bestaande Electrabel-centrale. De verwachting is dat tijdens de heiwerkzaamheden deze hvp niet of minder gebruikt zal worden. Gezien het relatief beperkte belang van deze hvp, de nabijheid van andere hvp's en de tijdelijkheid van de activiteit zal het gevolg hiervan zeer klein zijn. De vogels kunnen gemakkelijk uitwijken naar nabijgelegen hvp's. Aangezien het om een beperkt aantal vogels gaat worden geen problemen met "overbevolking" van de naastgelegen hvp's verwacht. De foeragerende vogels op de droogvallende platen die binnen de verstoringcontour zijn gelegen zullen eveneens verstoord worden. De delen die verstoord worden zijn geen belangrijk foerageergebied aangezien deze delen bij laag water pas laat droogvallen en al snel weer onderlopen. Gezien de tijdelijkheid van de effecten, het beperkte belang van de platen en de nabijheid van grote foerageergebieden (ondermeer de Hond en de Paap) zal het effect van de verstoring zeer beperkt zijn".

“Verstoring tijdens de overige werkzaamheden zal zich beperken tot de directe omgeving van de bouwlocaties en daardoor geen wezenlijk effect op de pleisterende en overwinterende vogels hebben”.

“Tijdens de aanleg wordt niet ’s nachts gewerkt. Wel zal in het winterseizoen aan het begin en eind van de dag onder kunstlicht gewerkt worden. Gezien de huidige lichtsituatie van het Eemshavengebied zal de tijdelijke werkverlichting geen toename van de lichtbelasting veroorzaken. Het reeds aanwezige kunstlicht is maatgevend”.

In de aanvulling op de passende beoordeling is door aanvrager gesteld dat de heiwerkzaamheden niet zullen plaatsvinden gedurende het broedseizoen. Derhalve zal er vanwege het heien geen verstoring kunnen optreden van broedvogels. Wel acht ik het mogelijk dat andere werkzaamheden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot verstoring. Hieronder vallen ook de werkzaamheden ten behoeve van de fundering van het schakelstation. Het is dan ook van belang dat de locaties waar de masten en het schakelstation worden gebouwd tijdig ongeschikt gemaakt worden voor vogels om hier te gaan nestelen. Door aanvrager is aangegeven dat hiertoe maatregelen genomen zullen worden en dat de wijze waarop deze maatregelen worden uitgevoerd in overleg met het bevoegd gezag zal worden bepaald.

Conclusie: Door het verbinden van een aantal beperkende voorschriften wordt voorkomen dat de verstoring als gevolg van het heien voor rustende en foeragerende vogels onaanvaardbare vormen aanneemt. Ook verbind ik aan deze vergunning een voorschrift waarbij het heien gedurende het broedseizoen niet wordt toegestaan. Tevens dient vergunninghouder er voor te zorgen dat de locaties waar de masten en het schakelstation worden gebouwd tijdig ongeschikt worden gemaakt als nestelplaats.

Effecten op trekvogels

In de Passende beoordeling wordt inzake trekvogels het volgende opgemerkt:

“Vogelslachtoffers door aanvaringen met hoogspanningslijnen (draadslachtoffers) is een algemeen optredend effect. Ten behoeve van het MER voor de “380 kV-hoogspanningslijn nabij de Waddenzee” (N.V. SEP, mei 1992) is op basis van literatuuronderzoek bepaald wat een goede maat is voor het aantal draadslachtoffers. Uit die literatuur zijn aantallen bekend van 0,6 slachtoffer per dag per kilometer hoogspanningslijn. Hoewel de studies waar deze waarde van is afgeleid relatief oud zijn, zijn de gegevens toch nog goed bruikbaar. Ook is er sindsdien geen nieuw onderzoek gedaan naar draadslachtoffers bekend geworden dat tot andere conclusies leidt. Vlas & Butter (2003) hebben ten behoeve van de inschatting van de aantallen slachtoffers van een hoogspanningstracé een uitgebreide literatuurstudie gedaan. Daaruit bleek een gemiddelde van 131 slachtoffers per kilometer per jaar in de Nederlandse situatie. Dit komt overeen met 0,36 slachtoffers/km/dag.

Aangezien het Eemshavengebied relatief vogelrijk is, kan het hanteren van deze gemiddelde effectmaat een onderschatting van het aantal slachtoffers geven. Hoewel de kans hierop klein is, de effectstudies zijn ook in vogelrijke gebieden uitgevoerd, hanteren we in deze studie de effectmaat die in het MER van de SEP is gehanteerd en wordt deze voorzichtigshalve met 50% verhoogd tot 0,9 slachtoffer per kilometer per dag. Hiermee is een veilige worst case benadering gekozen. Door het aanbrengen van vogelmarkeringen aan de bovenste draad (de bliksemafleider) kan volgens in het eerder genoemde MER aangehaalde bronnen (Koops 1987, Koops & De Jong 1982) het aantal slachtoffers sterk (80 – 90%) gereduceerd worden. Andere bronnen beschrijven een reductie van 50 tot 90% mede afhankelijk van het type markering. Een logisch gevolg van de vogelrijkdom van het Eemshavengebied is dat vogelmarkeringen aan de draden aangebracht zullen worden. Daarbij wordt gekozen voor de op moment van aanleg best bewezen techniek om de maximale reductie van vogelslachtoffers te garanderen. Veiligheidshalve gaan wij hier uit van een reductie van 80%. Uitgaande van deze reductie bedraagt het aantal slachtoffers waar mee wordt gerekend 0,18 slachtoffer per kilometer per dag”.

Omdat de aantallen vogels die in het gebied verblijven of passeren per jaar van soort tot soort sterk kunnen verschillen is het niet mogelijk aantallen slachtoffers per soort te bepalen. Het is wel mogelijk om een schatting te geven van de verdeling van de slachtoffers over de verschillende soorten op basis van de gemiddelde aantallen van de vogels in het gebied. Uit onderzoek aan windturbines blijkt dat het grootste deel (70 – 80%) van de slachtoffers kleine zangvogels zijn die tijdens de *seizoenstrek* slachtoffer worden. Omdat de reden van de aanvaring vergelijkbaar is, het niet tijdig waarnemen van het obstakel, en de turbinehoogte in het onderzoek van Winkelman

vergelijkbaar is met de hoogte van de hoogspanningslijn, mag aangenomen worden dat ook van de draadslachtoffers het grootste deel zangvogels zal zijn. Dit is temeer aannemelijk omdat tijdens de trek zangvogels het overgrote aandeel van overtrekkende soorten vormen. Een veilige schatting is dat de helft van het aantal slachtoffers kleine zangvogels betreft die tijdens de trek tegen de draden vliegen. Op basis hiervan kan volgens de Passende beoordeling aangenomen worden dat de helft van het aantal draadslachtoffers (honderdveertig vogels) niet-zangvogels betreft. Om een schatting te kunnen maken van het aantal slachtoffers per soort, is op basis van vogeltellingen van SOVON geschat wat het totaal aantal vogels per soort per jaar is dat in de Oostlob verblijft. Op basis van die telling is in de Passende beoordeling een inschatting gegeven van het aantal slachtoffers per soort.

Hieruit blijkt, volgens de Passende beoordeling, dat het in totaal minder dan zeventig slachtoffers onder de kwalificerende soorten per jaar betreft. Wanneer de sterfte kleiner is dan 1% van de jaarlijkse natuurlijke sterfte van de soort, zal het effect van de sterfte op populatieniveau niet merkbaar zijn. Voor alle soorten is de bijdrage aan de jaarlijkse mortaliteit minder dan één procent zodat geconcludeerd kan worden dat er geen sprake zal zijn van een merkbaar effect op de betreffende populaties.

Conclusie: Mede op basis van de informatie in de Passende beoordeling kan worden aangenomen dat de gevolgen voor de verschillende vogelsoorten niet significant zullen zijn, maar dit dient te worden gecontroleerd door middel van monitoring. Ik verbind dan ook aan deze vergunning de verplichting tot een monitoringsonderzoek waarbij het werkelijk aantal vogelslachtoffers dient te worden gemeten. Mocht uit de resultaten van de monitoring een negatiever beeld naar voren komen dan beschreven in de passende beoordeling, dan kunnen de voorwaarden van de vergunning aangepast worden of kan de vergunning in het uiterste geval ingetrokken worden.

Effecten op natuurschoon.

In het aanwijzingbesluit van het staatsnatuurmonument 'Waddenzee-II' wordt als kenmerk van het gebied de landschappelijke schoonheid genoemd:

"Het weidse karakter, het vrije spel der elementen, de voortdurende wijziging van de grenzen van land en water en de grote vormenrijkdom bieden de mogelijkheid tot het opdoen van wisselende en boeiende ervaringen en zijn wezenlijke kenmerken van het gebied. Essentieel is dat de invloed van de menselijke activiteiten op het landschap in het niet zinkt bij het stempel dat de natuurlijke elementen op de Waddenzee drukken. Het landschap kenmerkt zich door zijn vrijwel ongeschonden en open karakter."

Voorts bepaalt art. 15a lid 3 van de Nb-wet 1998 dat de instandhoudingsdoelstelling van een Natura 2000-gebied zijnde een voormalig natuurmonument mede betrekking heeft op "het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon" van het gebied.

De activiteiten vinden plaats in het industriegebied Eemshaven. Het schakelstation is vanuit de Waddenzee niet zichtbaar en daarmee niet relevant. De hoogspanningsmasten en bovengrondse hoogspanningslijnen zullen wel zichtbaar zijn. De landschappelijke aantasting is echter zeer beperkt omdat de masten en hoogspanningslijnen in een bestaand industriële landschap zullen worden geplaatst. De masten zelf worden thermisch verzinkt en krijgen verder geen coating. De masten worden derhalve uitgevoerd in de standaard grijze kleur. Concreet zullen de masten en hoogspanningslijnen wegvallen tegen het reeds bestaande industriële landschap van gebouwen en windturbines. De in de Eemshaven aanwezige Eemscentrale met zijn hoge schoorsteen, de moutfabriek en de aanwezige windturbines geven de Eemshaven, ook vanaf de Waddenzee gezien, reeds een sterk industrieel karakter. Een industrieel karakter dat nog versterkt zal worden met de verwachte komst van energiecentrales. De nieuw te plaatsen masten en bovengrondse hoogspanningslijnen in de Eemshaven zelf zullen dit industriële karakter zeer marginaal versterken, maar niet veranderen. In die zin staat de realisatie van de 380kV leiding in de Eemshaven "het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon" niet in de weg. De masten zullen ook niet worden voorzien van verlichting.

Conclusie: Gezien de locatie van de masten en hoogspanningslijnen en de wijze van uitvoering zal er geen sprake zijn van een aantasting van een weids uitzicht of ongerepte horizon. Tevens zullen de masten, doordat zij niet worden verlicht, geen aantasting betekenen voor de beschermde waarde 'duisternis'. Door het treffen van enkele mitigerende maatregelen kan daarbij tevens worden voorkomen dat de buitenverlichting van het schakelstation een aantasting van dit element 'duisternis' kan veroorzaken. Hiertoe verbind ik aan deze vergunning een aantal voorschriften.

Cumulatieve ontwikkelingen in de Eemshaven.

De Nb-wet 1998 schrijft voor dat er bij het uitvoeren van een passende beoordeling ook gekeken moet worden naar de cumulatie van de effecten van het beoordeelde project met andere plannen en projecten. In deze paragrafen wordt beschreven of er als gevolg van cumulatie van effecten wel sprake is of kan zijn van significante effecten. Hierbij wordt alleen ingegaan op de aspecten waarvoor in het voorgaande een (niet significant) effect is geschreven: de tijdelijke effecten van geluid en de draadslachtoffers.

Cumulatie van verstoring van soorten

In de periode dat de hoogspanningsmasten en het schakelstation worden gebouwd wordt ook gebouwd aan de nieuwe energiecentrales en de LNG-terminal op de Eemshaven. De schaal van deze werkzaamheden overtreft het effect van de bouwwerkzaamheden voor het schakelstation en de hoogspanningsmasten vele malen. De bouw van het schakelstation en masten leidt op zich niet tot significante effecten. Voor zover er sprake kan zijn van cumulatieve effecten door geluid zal dit sterk gedomineerd worden door de grote bouwactiviteiten die, voor zover die effecten significant zijn, gecompenseerd worden.

Cumulatie van sterfte

Het effect van sterfte bestaat uit een geschatte sterfte van zeventig vogels van kwalificerende soorten per jaar als gevolg van botsingen met de hoogspanningsleiding (draadslachtoffers). Ook het windmolenpark Eemshaven en de parken bij Delfzijl zorgen voor vogelslachtoffers als gevolg van aanvaringen. In de passende beoordeling wordt gesteld dat voor alle soorten de bijdrage aan de jaarlijkse mortaliteit minder zal zijn dan 1 procent zodat geconcludeerd kan worden dat er geen sprake zal zijn van een merkbaar effect op de betreffende populaties.

Conclusie: Ook bij het verlenen van vergunningen voor de realisatie van het windturbinepark Eemshaven/Emmapolder heb ik een monitoringsverplichting opgelegd. Dezelfde monitoringsverplichting acht ik relevant voor de aanwezigheid van bovengrondse hoogspanningslijnen in de Eemshaven. Als uit de resultaten van de monitoring blijkt dat de aannames waarop deze inschatting gebaseerd zijn onjuist blijken en er bijvoorbeeld toch sprake is van een significant negatief – cumulatief- effect in termen van sterfte van pleisterende- of trekvogels, dan kunnen de voorschriften van de vergunning aangepast worden of kan de vergunning in het uiterste geval ingetrokken worden.

Overige activiteiten industriegebied Eemshaven

Naast de realisatie van de 380kV-hoogspanningsleiding in de Eemshaven zijn er allerlei andere activiteiten gaande in de Eemshaven. Hierdoor is de inrichting van de Eemshaven in relatief korte tijd sterk veranderd. In de Oostlob zijn er initiatieven van NUON en RWE voor de bouw van energiecentrales. Essent en ConocoPhillips zijn voornemens er een LNG-terminal aan te leggen. Om de activiteiten in de Eemshaven te accommoderen is het noodzakelijk dat de haven wordt verdiept en uitgebreid. Ook de vaargeul zal op enkele plaatsen moeten worden verdiept. Voor de genoemde initiatieven zijn MER-trajecten doorlopen en zijn er passende beoordelingen opgesteld.

De bouw en exploitatie van de verschillende centrales (NUON, RWE) leidt tot significante cumulatieve effecten op habitattypen, vogels, vissen en zeehonden. Deze effecten worden deels gemitigeerd en gezamenlijk gecompenseerd in compensatieplannen. De compensatie is uitgesplitst in een marien deel en een terrestrisch deel. De compensatieplannen zijn inmiddels goedgekeurd.

De realisatie van de 380kV hoogspanningsleiding zal, naast de hiervoor reeds beoordeelde effecten, geen andere (cumulatieve) effecten kunnen veroorzaken.

Conclusie: Er zijn, in samenhang met overige activiteiten, geen andere cumulatieve gevolgen te verwachten met betrekking tot de relevante natuurlijke kenmerken van de 'Waddenzee'. De plaatsing van het schakelstation, de masten en hoogspanningslijnen hebben zelfstandig en cumulatief beschouwd geen significante effecten op natuurschoon.

Mitigatie

De aan dit initiatief verbonden effecten op natuurwaarden zijn omschreven in de Passende beoordeling welke bij de aanvraag is gevoegd. Daarnaast heb ik, op basis van de binnen mijn

ministerie aanwezige kennis, een aantal mogelijke gevolgen anders beoordeeld dan in de passende beoordeling. In de passende beoordeling wordt daarbij gesteld dat er geen mitigerende maatregelen mogelijk zijn. In de brief van de adviseur van de aanvrager d.d. 8 december 2008 wordt echter wel aangegeven dat er mitigerende maatregelen mogelijk zijn in de vorm van gedempt heien of schroeven (geluid) en de toepassing van aangepaste verlichting (beperkt wattage en toepassing groen licht). Tevens kan door middel van een aangepaste werkplanning onnodige verstoring van vogels gedurende het broedseizoen worden voorkomen.

Door TenneT is aangegeven dat de fundering van het schakelstation zal worden gerealiseerd door middel van het schroeven van palen. Dit is te beschouwen als mitigerende maatregel. Voor de fundering van de hoogspanningsmasten zal wel worden geheid. Daarbij wordt rekening gehouden met kwetsbare perioden voor vogels en zeehonden.

Daarnaast heb ik geconstateerd dat het heien kan leiden tot beïnvloeding van het trekgedrag van de fint. Ik acht het dan ook van belang dat de heiwerkzaamheden zodanig worden uitgevoerd dat onnodige verstoring wordt voorkomen. Er dient derhalve niet te worden geheid gedurende het broedseizoen van vogels en gedurende de trekperiode van de fint. Ik verbind daarom aan deze vergunning voorschriften om de effecten van heien te minimaliseren.

Inzake het voorkomen van vogelaanvaringen wordt daarnaast ook in de passende beoordeling geadviseerd om vogelmarkeringen op de hoogspanningslijnen aan te brengen. Ook dit beschouw ik als een mitigerende maatregel. Ik verbind dan ook aan deze vergunning het voorschrift om de best bewezen techniek toe te passen om de maximale reductie van vogelslachtoffers te garanderen.

In de passende beoordeling wordt daarnaast geadviseerd te werken volgens een ecologisch protocol (bijlage 3 bij de passende beoordeling). Gezien de inhoud van dit protocol dient deze echter meer als een onderbouwing voor het zorgvuldig werken ter voorkoming van aantasting van soorten (flora- en faunawet). Ik acht het werken onder een dergelijk protocol in algemene zin wel aan te bevelen, maar daar deze van minder belang is voor het doel van de Nb-wet 1998 zal ik het werken onder een dergelijk protocol niet als verplichting opnemen. Indien wordt voldaan aan de voorschriften zoals deze nu zijn opgenomen in dit besluit wordt voldoende zekerheid geboden.

Samenvattend kom ik tot de conclusie dat de volgende mitigerende maatregelen mogelijk en noodzakelijk zijn:

- Niet heien gedurende de trekperiode van de fint (april tot en met juni)
- Niet heien gedurende het broedseizoen van vogels (1 maart – 15 juni)
- Het ongeschikt maken van de bouwlocatie van het schakelstation en de masten als nestelplaats teneinde te voorkomen dat hier vogels gaan broeden;
- Het aanbrengen van vogelmarkeringen op de hoogspanningslijnen.

Ik verbind derhalve aan deze vergunning een aantal voorschriften teneinde zekerheid te hebben dat de mitigerende maatregelen daadwerkelijk worden uitgevoerd. Daarnaast verbind ik aan deze vergunning monitoringsverplichting teneinde zekerheid te hebben dat de werkelijke gevolgen van de bovengrondse hoogspanningslijnen, overeenkomen met de effecten zoals zijn opgenomen in de Passende beoordeling.

Afwegingskader Derde nota PKB Waddenzee

Met het doorlopen van het afwegingskader zoals opgenomen in artikel 19f, lid 1, van de Nb-wet 1998, is, behalve voor de aspecten rust, weidsheid, duisternis en materieel aan de vereisten van het PKB-afwegingskader voldaan. De aspecten rust, weidsheid en duisternis zijn hiervoor apart overwogen.

Afwegingskader Nota Ruimte

Aangezien het afwegingskader van de Nota Ruimte het afwegingskader van de Habitatrichtlijn volgt, is met het doorlopen van het afwegingskader zoals opgenomen in artikel 19f, lid 1, van de Nb-wet 1998, uitgezonderd met betrekking tot het kenmerk duisternis, materieel aan de vereisten van het afwegingskader van de Nota Ruimte voldaan. Het aspect duisternis is hierom apart overwogen.

BESPREKING VAN INSPRAAK

Naar aanleiding van deze aanvraag zijn, op grond van artikel 44, lid 3, van de Nb-wet 1998, Gedeputeerde Staten van de provincie Groningen en Burgemeester en Wethouders van de gemeente Eemshaven in de gelegenheid gesteld over deze aanvraag hun zienswijze kenbaar te maken. Ingevolge artikel 4:8 van de Algemene wet bestuursrecht zijn RWS Waterdistrict Waddenzee, de Waddenvereniging, Vogelbescherming Nederland, Stichting WAD, Stichting Faunabescherming en de Stichting Natuur en Milieu in de gelegenheid gesteld tot het indienen van een zienswijze betreffende de onderhavige aanvraag.

Binnen de gestelde reactietermijn heb ik van de provincie Groningen en Rijkswaterstaat zienswijzen ontvangen. De ontvangen zienswijzen worden hieronder verkort weergegeven. Daar waar opmerkingen en suggesties niet reeds hiervoor (impliciet) aan de orde zijn geweest dan wel binnen mijn inhoudelijke overwegingen reeds aan deze inspraak volledig tegemoet is gekomen, volgt een reactie van mijn zijde (cursief weergegeven).

Provincie Groningen:

De provincie geeft in haar schrijven aan geen bezwaar te hebben tegen het verlenen van de gevraagde vergunning. Wel wordt gesteld dat de uitvoering van het initiatief afhangt van de voorgenomen bouw van twee energiecentrales. Uit de passende beoordeling wordt niet duidelijk of het project doorgaat of aangepast wordt als er slechts één energiecentrale komt.

Inzake de bouwfase geeft de provincie Groningen aan dat er onduidelijkheid bestaat over de periode waarbinnen het heien zal plaatsvinden. Er is geen tijdslimiet opgenomen. Er dienen tevens mitigerende maatregelen te worden voorgeschreven in de vorm van een ecologisch protocol. Mitigatie kan ook door een zo kort mogelijke aanwezigheid. Inzake lichthinder stelt de provincie voor om verlichting tijdens de bouwfase zoveel mogelijk af te schermen en om (groen) kunstlicht te gebruiken.

Inzake de gebruiksfase geeft de provincie Groningen aan dat ook hier voor wat betreft lichthinder er dezelfde mitigerende maatregelen genomen kunnen worden als tijdens de bouwfase.

Gezien de ligging van de Eemshaven in relatie tot de gestuwde baan voor trekvogels en daarnaast de aanwezigheid van HVP's en foerageergebieden is de kans aanzienlijk dat er meer vogelsterfte optreedt dan uit de literatuur te extrapoleren valt. De in de passende beoordeling aangehaalde literatuur heeft betrekking op landelijke gemiddelden en is dus niet specifiek van toepassing op deze locatie. Daarnaast is in de passende beoordeling te weinig aandacht geschonken aan cumulatieve effecten, bijvoorbeeld ook de bestaande en geplande windmolens hebben vogelsterfte tot gevolg. Dit wordt in de passende beoordeling niet vermeld. Ook ontbreekt inzichtelijkheid van de locaties Eemshaven ten opzichte van bestaande HVP's en foerageergebieden. Daarom is een monitoringsprogramma aan te bevelen om inzicht te verschaffen in vogelsterfte door aanvaringen en eventuele noodzaak van extra mitigerende maatregelen, bovenop de bestaande vogelmarkeringen.

Reactie: Door de aanvrager is aangegeven dat de realisatie van het schakelstation en de bovengrondse hoogspanningslijnen tussen het schakelstation en het reeds bestaande transformatorstation geheel los staat van de realisatie van de twee genoemde elektriciteitscentrales. Dit deel zal ook worden gerealiseerd indien één of beide centrales uiteindelijk niet zullen worden gebouwd. Alleen de bovengrondse hoogspanningslijnen tussen de centrales en het schakelstation zijn afhankelijk van de realisatie van de centrales zelf. Indien één of beide centrales niet worden gerealiseerd zullen de delen van de bovengrondse hoogspanningslijnen die de centrales moeten verbinden met het schakelstation vanzelf ook niet worden gerealiseerd. Vooralsnog heb ik geen informatie ontvangen dat één of meer van de plannen met betrekking tot de realisatie van elektriciteitscentrales niet zal doorgaan. Ik heb aan deze vergunning een beperking verbonden inzake de termijn waarbinnen de aanlegfase dient te worden uitgevoerd. Tevens is het niet toegestaan te heien gedurende de broedperiode van vogels en de trekperiode van de fint. Ik heb eveneens eisen gesteld om lichthinder te voorkomen. Ik heb voorts aan deze vergunning een monitoringsvoorwaarde verbonden. Ik ben niet met de provincie Groningen van oordeel dat er in de passende beoordeling geen of onvoldoende aandacht is voor de cumulatieve effecten. Ik acht deze voldoende beoordeeld. Voor wat betreft cumulatieve effecten van vogelslachtoffers door aanvaringen geldt eveneens de monitoringsplicht. Indien blijkt dat het

aantal vogelslachtoffers, in cumulatieve zin, zodanig is dat de soorten en instandhoudingsdoelstellingen in gevaar kunnen komen zal ik de vergunning intrekken of aanvullende eisen stellen.

Rijkswaterstaat , Waterdistrict Waddenzee

Rijkswaterstaat geeft aan geen bedenkingen te hebben tegen het verlenen van de aangevraagde Nb-wetvergunning.

CONCLUSIE

Inzake de beoogde realisatie en gebruik van een 380kV schakelstation en bovengrondse hoogspanningslijnen en masten heb ik geconcludeerd dat er geen sprake zal zijn van een aantasting van de natuurlijke kenmerken van het betrokken beschermde gebied. Dit onder het opleggen van een aantal beperkende en mitigerende voorschriften.

Derhalve ben ik van mening dat de gevraagde vergunning kan worden verleend voor de bouw en het gebruik van het schakelstation en bovengrondse hoogspanningslijnen en masten in de Eemshaven.

Deze conclusie geldt nadrukkelijk onder de door mij specifiek hiertoe geformuleerde vergunningvoorschriften.